

Оліферук Анна Олегівна

Національний авіаційний університет (м. Київ)

Науковий керівник – доцент,

кандидат філологічних наук Крилова Т.В.

ВІДТВОРЕННЯ НЕГАТИВНОЇ ЕМОЦІЙНОСТІ В ПЕРЕКЛАДІ ХУДОЖНЬОЇ ПРОЗИ

В літературі особливе значення має враження, а також художнє та естетичне пізнання дійсності. Від того, як і в якій формі матеріалізується зміст, залежить естетична цінність твору та рівень емоційно – експресивного впливу на читача. В художніх текстах використовуються одиниці та засоби всіх стилів, але всі ці стильові елементи включаються в особливу літературну систему та набувають нової, естетичної функції. Завдяки цьому художні тексти завжди емоційно забарвлені та експресивно виражені [1, с. 49].

Емоційність, як мовна категорія, стосується всіх рівнів мови (фонетики, лексики, синтаксису), і арсенал мовних засобів її вираження практично необмежений. Проте проблема відтворення емоційності у сучасній лінгвістиці набуває все більшої актуальності (Золотова Г.А., Медведєва С. Ю., Панасюк А. П., Петрашевська Ж. Є., Распопов И. П.). На сучасному етапі, у перекладознавстві постає питання особливостей відтворення негативних емоцій. Для їх вираження існує ціла система мовних засобів. Це може бути вираження за допомогою лексичних, фразеологічних, синтаксичних засобів того, що зв'язок між членами речення вважається реально неіснуючим [1, с. 89]. В англійській та українській мовах негативні експресиви є багатозначними та багатофункціональними, тому перекладач може відтворювати такі конструкції українською мовою різними способами.

Варто розглянути засоби відтворення експресивів негативної емотивності в перекладі за допомогою перекладацьких трансформацій. Наведемо кілька прикладів перекладу таких одиниць з роману «Колекціонер» Джона Фаулза, де негативні емоції переважають у зображенні героїв. Так, наприклад, Міранда з

сарказмом пародіює манеру поведінки Клегга, використовуючи для цього складне слово: *I'll-take-your-word-for-it*. Міранда зневажає Клегга, коли той, вступившись в альбом, всім своїм виглядом демонструє, що мистецтво прекрасне; і робить це для того, щоб принести задоволення Міранді, а зовсім не тому, що сам так вважає: *He was sitting still looking at the book with an Art-Is-Wonderful air about him* [3, с. 101]. – *Він сидів, поглядаючи на книгу з «Мистецтво прекрасне з повітрям навколо нього»* [2, с. 107].

Тут була застосована лексико-семантична трансформація, в результаті якої відбулась заміна лексичної одиниці при перекладі з англійської мови на українську. Такі складні слова, як: *I'm-sorry-expression on his face, an air of please-don't-thank-me, I-deserve-it-all* також несуть негативно-зневажливу оцінку поведінки Клегга.

Словниковий склад Клегга пронизаний негативними лексемами. У наступному прикладі негативний характер несе частка *-less*, а для повноти емоції автор також вживає прислівник *absolutely*. В перекладі автор вдався до лексичної трансформації, а негативне значення несе прийменник *без*: *Absolutely sexless (he looks) ... Fish-eyes they watch. That's all. No expression* [3, с. 47]. – *Абсолютно без сексу (він шукає) ... Риб'ячі очі, вони дивляться. Це все. Ніякого виразу* [2, с. 53].

Проаналізувавши твір «Колекціонер», ми бачимо, що головний герой ділить світ на «погане» і «хороше», «правильне» і «неправильне», використовуючи тісно повторювані мовні елементи – *good, bad, nasty, funny, wrong, right*. Світ Клегга обмежений рамками його захоплення, він не здатний мислити іншими категоріями, більш яскравими, тому майже всі його висловлювання пронизані негативними емоціями.

Отже, проаналізована вибірка засобів вираження категорії негатиції показала, що для передачі негативних емоцій персонажів в перекладі перекладач найчастіше застосовує лексичні, синтаксичні, лексико-семантичні та граматичні перекладацькі трансформації. В цілому, з огляду на все це можна підсумувати, що сама проблема перекладу емотивного дискурсу тісно пов'язана

з проблемою емотивної семантики, відповідно ця проблема вимагає більш детального дослідження.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Баган М. П. Категорія заперечення в українській мові: функціонально-семантичні та етнолінгвістичні вияви : монографія / М. П. Баган. – К. : Вид. дім Дмитра Бураго, 2012. – 376 с.
2. Фаулз Дж. Колекціонер / пер. з англ. Г. Яновська. – Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2015. – 304 с.
3. Fowles J. The Collector. – The Penguin Books, 1989. – 290 p.